

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode:

Course code:

JUS201

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

74

Dato og år:

Date and year:

18/12-2012

Ark. nr.

sheet no.

1

av

out of

7

i alt

total no.

Oppgave 1

Jeg vil i denne oppgaven gjøre rede for hva legalitetsprinsippet er, og hvilken rolle det har i forvaltningens vedtak. Jeg vil kort forklare hvordan det kan fungere som tolkningsfaktor og hvilke forhold som ikke er bundet av legalitetsprinsippet.

Legalitetsprinsippet går kort fortalt ut på at forvaltningen ikke kan gjøre byrdefulle inngrep ovenfor befolkningen uten at den har hjemmel for det i formell lov. Både faktiske handlinger og vedtak som griper inn i rettsstillingen til den enkelte er dekket. Dette er inngrep forvaltningen kan gjøre i kraft av sin høyhetsrett. Rettslige inngrep kan være vedtak som stifter rett eller plikt eller vedtak som nedlegger forbud. Et eksempel på dette kan være at noen blir gitt tillatelse til å bygge eller ikke bygge en hytte. Et vedtak av en slik art kan ikke gjøres uten hjemmel i lov, det er ellers ugyldig. Det at kommunen fysisk river ned hytten din vil være et eksempel på et faktisk inngrep, hvis et slikt inngrep blir gjort uten hjemmel i lov er det ulovlig ikke bare ugyldig, men også ulovlig.

Legalitetsprinsippet er et viktig kjennetegn på en rettstat og det ligger til grunn for befolkningens rettsikkerhet. Det gjør at folk i lettere grad kan forutsi sin rettsstilling og skal fungere som sperre mot myndighetsmisbruk hvor forvaltningen går utover sin materielle kompetanse. Det har sitt utspring i folkesuverenitetsprinsippet og maktfordelingsprinsippet. Det for i det første ligger grunn tanken om at forvaltningen skal operere etter

de lover og retningslinjer som folket har bestemt gjennom det representative demokrati på stortinget. Det andre prinsippet bygger på at statsmakten er tredelt, og at de yter kontroll over hverandre. Blant annet kan domstolene kontrollere dommessig-heten i forvaltningens vedtak.

Legalitetsprinsippet er delvis tatt inn i grunnlovens §§ 96 og 99, som sier at ingen kan dømmes, fengsles eller anholdes uten hjemmel i lov. Resten av delene av legalitetsprinsippet står ikke i lovs form, som jeg har gjort rede for ovenfor, står ikke i lovs form, men det er konstitusjonell sedvarevett som vil si at prinsippet er likestilt med grunnloven.

Legalitetsprinsippet er som sagt et prinsipp som ligger til grunn for all offentlig myndighetsutøvelse. Det kan ^{derfor} også fungere som tolkningsfaktor i rettsstuer. Dette ble gjort i den såkalte "høusehaukdommen" hvor høyesterett la til grunn at en streng tolkning av det stjanspregede ordet "brufe" ville få ~~tre~~ urimelig store konsekvenser for den tiltalte. De mente at en slik straff strengt tatt ikke hadde hjemmel i lov. ~~og mente at brufe måtte tolkes utvidende~~

Forvaltningen kanse bost ifra legalitetsprinsippet i noen tilfeller. I utgangspunktet finnes det fire tilfeller:

- Det offentlige kan fritt utøve sin private ~~at~~ autonomi ^{gj. interne instruksjer}
 - Det offentlige kan også ~~opptre~~ opptre med den private hatten på og i ungå artaler ~~og~~ og råde over sin eiendom
 - Grunnloven gir unntak for landsdel statslandstellet.
 - I noen spesielle situasjoner kan det gis unntak (f. eks nødrett)
- En "glipp" i legalitetsprinsippet kan også sies å være forvaltningens mulighet til å sette vilkår i diskresjonære vedtak.

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode:

Course code: JUS201

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

Dato og år:

Date and year:

Ark. nr.

sheet no.

av

out of

i alt

total no.

Oppgave 2

Den offentlige forvaltningen deles inn i statsforvaltning og kommunal forvaltning.

Statsforvaltningen opererer på tre nivå: sentralt, regionalt og lokalt. Den sentrale forvaltningen ledes av regjeringen og er hierarkisk og har en hierarkisk oppbygning og maktstruktur. Direkte under regjeringen står departementene som ledes av én (eller flere) minister(e). Departementene har både politiske og faglige oppgaver. De skal planlegge og instruere underliggende forvaltning, forberede lovsaker og være faglig støtte for ministeren. Som sagt ledes de av Ministeren som har det øverste ansvaret for virksomheten og må ta vis og ros for forvaltningens fremtreden.

Ministeren suppleres av statssekretærer og politiske rådgivere som alle er politikere som går av med ministeren. Videre er departementsråden leder for virksomheten i departementet og er "fast ansatt". Under ham rangerer ekspedisjonssjefer, kontorsjefer og sakshandlere (rådgivere og konsulenter).

Under departementene ligger direktoratene (også kult vesen, tilsyn etc.). De ledes av direktører. Deres oppgaver er mer rutinepregede og mer preget av faglig kompetanse. Fellesnevneren for regjeringen, departementene og direktoratene er at de har hele landet som virksomhetsområde, de er den sentrale forvaltningen.

Den regionale statsforvaltningen er mer lokalisert enn den sentrale og utfører typisk oppgaver i fylkene. Det viktigste statlige forvaltningsapparatet i fylkene er fylkesmannen som er statens forlengede arm i distriktene. Han/hun er ansvarlig for oppfølgingen av regjeringens politikk og svarer derfor

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode:

Course code: JUS201

Eksaminand nr.:

74

Examinee no.:

Dato og år:

18/12-2012

Ark. nr.

4

av

7

i alt

Date and year:

sheet no.

out of

total no.

Til flere departement. Fylkesmannen har blant annet oppgaver knyttet til landbruk og miljø. Det finnes andre regionale forvaltningsorgan som ikke følger fylkesgrensene, for eksempel politidistrikt og forsvarsdistrikt.

Den lokale ~~forvaltningen~~ statsforvaltningen består blant annet av NAV-kontor og lensmenn. Disse organene er enda mer preget av lokal kyndighet enn f.eks fylkesmannen. Felles for de nevnte organ på sentral, regional, og lokalt nivå er at de er hierarkisk oppbygd, kompetanse kan delegeres og instruksjer går ovenifra og ned. Det finnes også særegne organ som ikke har disse kjennetegnene. De kalles kollegiale organ og finnes både på sentralt, regionalt og lokalt nivå. De er ikke hierarkisk oppbygd med én leder på toppen. Organene fattet sine beslutninger på grunnlag av diskusjon og ofte stemmegivning. Ekspert og interessegrupper er ofte representert i disse organene. Typiske navn på slike organ er styre, råd, utvalg og kommisjon. De driver kontroll og utredning, de fungerer som styrer og de har ofte bevilgningsmyndighet. Eksempler er forbrukerrådet, styret for lånekassen ~~og~~, forskningsrådet og førstjellige lovutvalg.

Kommunene (primærkommunene og fylkeskommunene) er egne rettssubjekter og står i en selvstendig stilling til staten. De er hjemlet av kommuneloven og har egen beskatning og bevilgningsmyndighet. De opererer på lokalt ~~og~~ (primærkommune) og regionalt nivå (fylkeskommunene). De har ansvar for skoler, grunnskoler, videregående skoler, helse og sosialomsorg, vann, avløp og renavasjon; og kommunale og fylkeskommunale veier. De har inntekt gjennom bevilgninger fra staten, salg av tjenester og kommunale skatter og avgifter. De kan selv bestemme om

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode:

Course code:

JUS201

Eksaminand nr.:

74

Examinee no.:

Dato og år:

Date and year: 18/12-2012

Ark. nr.

sheet no.

5

av

out of

7

i alt

total no.

de vil innføre eiendomsrett. De kan også ~~gi~~ ta opp lån og ha egne bedrifter. Dette følger av kowl kapittel 9 og 11.

Det finnes noen mekanismer som begrenser det kommunale selstyre. Kommunen er avhengig av bevilgninger over statsbudsjettet. Dette gir statsforvaltningen mulighet til å påvirke kommunenes virksomhet. Dette gjøres vanligvis med øremerkede midler til bestemte tiltak. Stortinget kan også endre lovverket som kommunene til enhver tid skal følge. Staten øver også tilsyn over kommunenes virksomhet. Etter kommuneloven kan fylkesmannen føre tilsyn med lovligheten av kommuners oppfyllelse av plikter (§60b), fylkesmannen kan også komme med pålegg og sanksjoner overfor kommunen (§60d).

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode:

Course code:

JUS201

Eksaminand nr.:

74

Examinee no.:

Dato og år:

Date and year:

18/12-2012

Ark. nr.

sheet no.

6

av

out of

7

i alt

total no.

Oppgave 3

Hovedspørsmålet i denne saken er om Arne Langli er inhabil til å skrive en utredning som skal ligge til grunn for kommunestyret i Lilleviks vedtak om skjenkeløyver.

Det rettslige utgangspunktet for denne saken ligger i Forvaltningsloven av 10 feb-1967 §6 støttet av §2.

Først må det vurderes om §6 kan brukes for å avgjøre Arnes habilitet. Arne Langli var sakshandler i Lillevik kommune, han går der for under definisjonen "offentlig tjenestemann" (§2)

Videre er det snakk om at han skal skrive "en utredning" som grunnlag for et vedtak i kommunestyret. Dette går under definisjonen "tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse" i §6. ^{forvisning} _{vedtatt}

Det kan derfor slås fast at §6 kan brukes til å avgjøre Arnes habilitet.

Først må det vurderes om han er automatisk inhabil etter de alternative vilkårene i §6,1. Det kan slås fast at han ikke faller under bokstaver a) "selv part", c) "gift, forlovet eller forlovet", d) "er verge eller fullmektig" eller e) "leder eller ledende stilling".

Derimot ~~kan~~ må det vurderes om Berit er i "svogerskap" med Arne (§6,1,b). Det kommer fram at Berit skal gifte seg med Stein Langli, Arnes far om fem uker. ~~Hun kommer derfor ikke~~

~~Deres~~ Deres forhold kommer derfor ikke inn under definisjonen svogerskap. Forkastelsen av dette vilkåret styrkes ytterligere med at Berit, som medeier i Juvestenet og søsteren Ola Oppigårdens søster, ikke kommer inn under partsdefinisjonen i §2,1,e, som definerer part som den vedtaket "direkte gjelder".

Vi må derfor gå videre til sekstebestemmelsen i §6 andre ledd som sier at man også er inhabil "når andre særegne forhold

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode:

Course code: JVS201

Eksaminand nr.:

79

Examinee no.:

Dato og år:

18/12-2012

Ark. nr.

7

av

7

i alt

Date and year:

sheet no.

out of

total no.

foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet. To retningslinjer for en vurdering av "særegne forhold" kommer fram i andre og tredje punktum. Det skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Det framgår av faktum at et vedtak i denne saken vil kunne innebære "særlig tap eller ulempe" for flere personer i Arne Langli's personlige krets. Arne syntes "det var hyggelige at faren hadde truffet Berit". Dette kan tyde på en "personlig tilknytning" til ~~Berit~~^{hennes}. En avgjørelse i saken vil kunne ha negative konsekvenser for henne som medeier i Investieret AS som eier 30% av aksjene i Lillevik kro. Et tap av stjernebevilling kan ytterligere ha negative konsekvenser for Berit's ~~far~~^{bror} som er majoritetseier i Lillevik kro. Dette forholdet kan ikke tillegges for mye vekt siden det er uklart ~~hvor~~ om Arne og Ola har et "personlig" forhold. Arnes far, Stein skal gifte seg med Berit og ha selstap på Lillevik kro. En umiddelbar stjernebevilling vil i dette tilfellet også medføre ulempe både for Arne ~~han~~ selv, hans far og Berit. Det er vanlig med alkoholserving i bryllup, og en inndragelse av stjernebevilling vil kunne føre til at festlokale må byttes. En "ugildhetsinnsigelse" er også reist av en konkurrerende søker, Ole Ronny Festvik.

Etter en helhetsvurdering av ~~alle~~ personlige forhold som ~~kan~~ potensielt kan påvirke Arnes habilitet, samt at en ugildhetsinnsigelse er reist, kan det konkluderes med at Arnes behandling av denne saken kan føre til at tilliten til Lillevik kommune svekkes. Arne Langli er derfor inhabil til å behandle saken.